

5.4.2017

TERVEYDEN EDISTÄMISEN NEUVOTTELUKUNTA

Aika Perjantai 31.3.2017 klo 9-11

Paikka Finn Medi 5, 2.krs, kokoushuone 101, Biokatu 12 Tampere

Osallistajat Kunnallisneuvos Antero Saksala, puheenjohtaja
 Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, Lempäälä
 PSHP:n hallituksen jäsen Tuula Petäkoski-Hult
 Hallintoylihoitaja Tiina Surakka, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
 Johtaja Tommi Vasankari, UKK-instituutti
 Vs. tilaajapäällikkö Mika Vuori, Tampere
 Yliääkäri Maarit Varjonen-Toivonen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, esittelijä
 Koordinointipäällikkö Riitta Salunen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, sihteeri
 Taiteen ja hyvinvoinnin läänintaiteilija Arttu Haapalainen, Taiteen edistämiskeskus, kutsuttuna

Poissaolijat Toiminnanjohtaja Ulla Harala, Pirkanmaan Sydänpiiri
 Toimittaja Kati Kalliosaari, Alma Aluemediä
 Professori Leena Koivusilta, Tampereen yliopisto
 PSHP:n hallituksen jäsen Tuukka Liuha
 Suunnittelupäällikkö Marko Mäkinen, Pirkanmaan liitto
 Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari, Akaa

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
1	Kokouksen avaus	Puheenjohtaja avasi kokouksen.
2	Edellisen kokouksen muistio	Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.
3	Asialistan hyväksyminen	Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.
4	Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma - Asiakirja - Lausuntopyyntö	<p>Arttu Haapalainen esitteli etukäteen sähköpostitse lähetettyä Pirkanmaan alueellista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa. Käsiteltävän version taitto on vielä hieman kesken, mutta se valmistuu ennen lausuntokierrosta. Suunnitelma on menossa 3.4.2017 sairaanhoitopiirin johtoryhmään, sen jälkeen viimeistely ja lähetys lausuntokierrokselle.</p> <p>Alueellista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa on työstetty tiiviisti viime keväästä. Aineistoa on kertynyt runsaasti ja sitä on työstetty lukuisissa erilaisissa työryhmissä varsinaisen suunnitteluryhmän (KULTU-) lisäksi. Arttu Haapalainen kiersi kymmenen kunnan hyvinvointiryhmässä ja sen lisäksi asiakirjaa on käsitelty kuudessa avoimessa tilaisuudessa. Kulttuurihyvinvointi on teemana laaja ja sitä on tietoisesti pyritty rajaamaan taiteen ja kulttuurin ytimeen. Viimeistelyvaiheessa suunnitelmasta pyydettiin myös sähköpostikommentteja, joita saatiin yhteensä 30. Kommenttikierroksen jälkeen suunnitelmaa edelleen tiivistettiin ja painotusta hieman muutettiin. Vapaaehtoistyön ja osallistavan toiminnan osuutta vahvistettiin. Myös esimerkkejä ja valokuvia on lisätty, mitkä avaavat teemaa paremmin. Pirkanmaalla on jo tehty paljon kulttuurihyvinvointiin liittyvää työtä, joten esimerkkejä oli helppo saada.</p> <p><u>Keskustelua:</u></p> <p>Ulkoasua pidettiin hyvänä. Leipätekstin fonttikokoa on suurennettu alkuperäisestä, nykyistä pidettiin hyvänä. Toivottiin, että lausuntokierrokselle lähetetään liitteeksi 6-7 sliden diasarja, jossa tuodaan esille ydinasiat. Myös dioissa kuvien rooli on tekstiä tärkeämpi. Tar-</p>

5.4.2017

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
		<p>koitus on laatia myöhemmin juurrutuksen tueksi A4 -kokoinen tiivistelmä.</p> <p>Asiakirjan laajuutta pidettiin hyvänä.</p> <p>Sisältö käytiin läpi kappale kerrallaan. Keskustelua nousi seuraavista kohdista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käsitteistö: Ydinkäsitteet on avattu hyvin. Keskusteltiin siitä pitäisikö talouteen ja rahoituksen hakemiseen liittyvät käsitteet myös avata, koska rahoituskäytännöt eivät ole monillekaan tuttuja. Sovittiin, että lisätään rahoituslinkki asiakirjan loppuun liitteeseen 2/ Hyödyllisiä linkkejä. Avataan ydinkäsitteisiin ainoastaan mitä prosenttitaiteella tarkoitetaan. - Kuntien hyvinvointiryhmissä keskusteltiin siitä miten asioita voisi viedä käytäntöön, myös rahoitus nousi esiin. Useimmissa hyvinvointiryhmissä kulttuurihyvinvointia pidettiin tutuna asiana. Eriytyisesti oltiin kiinnostuneita arvopohjasta, mille arvoille tämä perustuu. Arvot kuten yhdenvertaisuus ja tasa-arvoiset mahdollisuudet näkyvät toiminnassa. Kunnissa keskusteltiin myös siitä miten asiat näkyvät kullakin sektorilla. Arvoperustan avaamista pidettiin keskeisenä erityisesti päätöksentekijöiden näkökulmasta. - Asiantuntijoille lähdeviitteet ovat tärkeitä lisätietojen saamisessa. Taiton keskeneräisyydestä johtuen ne puuttuvat vielä osasta tekstiä, mutta ovat tulossa. - Asiakirja on tehty olemassa olevaan kuntarakenteeseen. Luvussa 6 on avattu sitä miten jatkossa yksityiset palveluiden tuottajat ovat mukana. Tulevaa toimintaa on avattu muutenkin sivujen 25 ja 28 kuvioissa. Tavoitteena on, että kulttuuri saadaan mukaan tulevassa maakunnassa järjestäjän ja tuottajien välisiin sopimuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että asiantuntijaelimeksi perustetaan maakuntaan Kulttuurihyvinvoinnin aluekeskus (SOTEKU). Sen tulisi olla lähellä hyvinvoinnin alueellista koordinaatiota, joka nykyisen linjauksen mukaan siirtyy osaksi maakunnan järjestäjän organisaatiota. - Sivulla 19 oleva puu on tässä versiossa liian tumma, sen väritystä tullaan vielä muuttamaan ja myös tekstiä suurennetaan. - Sivulla 22 oleva kulttuurihyvinvointisuositus kannattaa nostaa diapakettiin. Lisätään asia myös kappaleessa 7 oleviin toimenpide-ehdotuksiin, että se saa riittävän painoarvon. - Lisätään toimenpide-ehdotukseen numero 10 taiteen ammattilaisten lisäksi kulttuurin ammattilaiset. - Lisätään kappaleeseen 6.2 infolaatikko rahoituksesta. - Boldataan sivulta 34 alkavaan taulukkoon tavoite-sarake, etteivät tavoitteet huku muun informaation alle. - Kulttuurihyvinvointisuunnitelma valmistuu hyvään aikaan uusien kuntien käyttöön. - Suunnitelmasta puuttuvat kulttuurihyvinvointi-indikaattorit. Sekä suunnittelutaulukkoon että seurantaan kaivataan indikaattoritietoa. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole saatavissa kuntakohtaista tietoa. Indikaattoreita ei ole tarkoituksenmukaista keksiä väkisin, koska keinotekoiset mittarit eivät kerro mitään. ATH-kyselyssä on kaksi aiheeseen liittyvää kysymystä, mutta kysely on käytössä vain suurimmissa kaupungeissa. ATH-kyselyyn on Turussa liitetty kaksi uutta kulttuuriin liittyvää kysymystä. Tampereella ky-

5.4.2017

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
		<p>selyä on tarkoitus tehdä siten, että jatkossa saadaan tietoja myös kaupunginosakohtaisesti. STM:ssä on tavoitteena, että jatkossa kerran viidessä vuodessa tehtäisiin ATH-kysely kunnittain. Toimivan indikaattorin kehittäminen on tuleva kehittämiskohde. Sovittiin, että lisätään seurantaosioon tarve indikaattorien kehittämiseksi. Pirkanmaa voisi olla edelläkävijä indikaattorin käyttöönotossa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sote-uudistus herättää paljon keskustelua. Esimerkiksi mikä on kuntien järjestöille antamien avustusten kohtalo jatkossa kansanterveys- ja potilasjärjestöjen osalta. Tuleeko maakunta maksamaan avustuksia vai kuuluuko se edelleen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävään. - Elämänpuu on Tampereen kaupungin luoma malli, jonka voi ottaa käyttöön missä vaan. Tampereella sitä käytetään ikäihmisten palveluissa osana hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Elämänpuun avulla saadaan tietoa siitä, minkälaista elämää yksilö haluaa elää. Elämänpuu tulee näkyville myös sähköiseen järjestelmään, joten tieto kulkee ihmisen mukana. Elämänpuu haluttiin ottaa mukaan suunnitelmaan esimerkkinä matalan kynnyksen toimintamallista. - Keskusteltiin asiakirjan värisävyistä ja niiden sopivuudesta viralliseen strategiseen asiakirjaan. Päätettiin että ei ehdoteta sävyihin muutoksia. Tärkeintä on luettavuus, joissain kuvissa on syytä tarkistaa värien sopivuus punavihersokeille. <p>Kuntiin ja yhteistyötahoille lähetettävässä lausuntopyynnössä (asialistan liitteenä) toivotaan lausuntoja erityisesti kulttuurihyvinvointisuosituksesta, kulttuurihyvinvoinnin organisoinnista sekä toimenpite-ehdotuksista. Lisättiin lausuntopyynnön jakselulistalle Suomen Mielenterveysseura.</p> <p><u>Yhteenveto:</u></p> <p>Kiitos Artulle ja Maarille hyvästä työstä. Tehdään asiakirjaan edellä sovitut muutokset. Neuvottelukunta käsittelee suunnitelmaa vielä lausuntojen saapumisen jälkeen ennen sen hyväksymistä sairaanhoitopiirin hallituksessa kesäkuussa.</p> <p>Tehdään lausuntopyynnön liitteeksi noin 6-7 dian esittelypaketti.</p> <p>Hyväksyttiin lausuntopyyntö yllä kuvatulla lisäyksellä.</p>
5	<p>Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus 2017-2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteenvetoa kuntakierrokselta 	<p>Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomus 2017 – 2020:n toimeenpanon tueksi sovittiin, että Maarit jalkautuu kuntien johto- ja hyvinvointiryhmien yhteisiin kokouksiin. Neuvottelukunnan kokoukseen mennessä Maarit oli vierailut 21 kunnassa ja kolme oli sovittu seuraavalle viikolle (liite 1). Tähän mennessä tilaisuuksissa jaetun kyse-lykaavakkeen on palauttanut 210 henkilöä. Vastaajista 40 % on kunnan hyvinvointiryhmän jäseniä ja 31 % johtoryhmän jäseniä. Luottamushenkilöitä kuntakierroksella on ollut mukana vain muutamia.</p> <p>Vanha valtuusto käsittelee tai on jo käsitellyt laajan hyvinvointikertomuksen kuudessa kunnassa. Muissa kunnissa hyvinvointikertomus menee uuden valtuuston hyväksyttäväksi. Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen on kuitenkin aloitettu kaikissa kunnissa. Kaikissa</p>

5.4.2017

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
		<p>kunnissa on painopisteenä lapset, nuoret ja perheet, ikäihmiset sekä liikunta. Muut painopisteet vaihtelevat kunnittain.</p> <p>Päätösten ennakoarvointimenettely ei edelleenkaan ole tuttu. Se on osa sähköistä hyvinvointikertomus-työkalua, johon on kesällä tulossa iso päivitys. Sen jälkeen työkalun käyttö toivottavasti on helpompaa. Syksyllä FCG järjestää aiheesta koulutusta. keskustelussa toivottiin, että koulutusta annettaisiin kunnissa laajalle joukolle, koska asia koskee koko kuntaa. Tarkoitus on, että ainakin hyvinvointikoordinaattorit käyvät koulutuksen ja esittelevät asiaa mm. tuleville valtuutetuille.</p> <p>Kuntakierroksella alueelliselta hyte-koordinaatiolta toivottiin alueellista verkostotyötä, koulutuksellista tukea sekä työpajoja.</p> <p>Kuntakierroksella kunnan hyvinvointiprofiilit esiteltiin Terveyspuun avulla. Kunnan tilanne herätti paljon keskustelua. THL:n johtava asiantuntija Timo Ståhl oli mukana yhdessä tilaisuudessa. Hän kertoi, että parhaillaan valtakunnallisesti selvitetään mitä sote-tietoja jatkossa kerätään kuntakohtaisesti. Kuntakierroksella kunnat ovat toivoneet Terveyspuiden jatkavan nykyisellään, eli sote-indikaattorit raportoitaisiin kuntakohtaisesti. Kuntakohtaista tietoa sote-asioissa tarvitaan, jotta kunnissa tunnetaan asukkaiden tilanne ja voidaan kohdentaa hyvinvointityötä tarpeiden mukaisesti.</p> <p><u>Keskustelua:</u></p> <p>Hyvinvointikoordinaattorien lisäksi myös muut tarvitsevat koulutusta ennakoarvointimenettelystä. Koulutusta voisi järjestää esim. seutukunnittain, jotta kustannukset eivät nouse kohtuuttoman korkeiksi.</p> <p>Tällä hetkellä sähköinen hyvinvointikertomus-työkalu toimii huonosti. Esim. Tampere ei ole ottanut sitä tästä syystä käyttöön. Pirkanmaa on saanut elokuuhun asti maksuvapautuksen lisenssimaksuista, koska toimimattomasta työkalusta ei ole suostuttu maksamaan.</p> <p>Kuntakierroksen toteutustapaa pidettiin hyvänä. Monella muulla alueella kuntakierroksia tehdään ainoastaan sähköpostin välityksellä. Keskustelussa kunnat tulevat kuulluksi ja samalla saadaan alueellista tietoa kuntien tilanteesta.</p> <p>Parhaillaan on meneillään neljäs kuntakierros. Ensimmäinen oli vuonna 2009, johon verrattuna hyvinvointityö on edennyt hurjasti. Vuonna 2009 monessa kunnassa ensimmäistä kertaa johtoryhmässä keskusteltiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioista. Kuntien välillä on eroja, mutta kaikissa on menty eteenpäin. Ainoastaan yhden kunnan hyvinvointiryhmässä ei ole enää mukana johtoryhmän jäsentä. Siellä hyvinvointiasioita ei käsitellä niin usein johtoryhmässä kuin aiemmin.</p>
6	VESOTE-Pirkanmaa: tilannekatsaus	<p>Pirkanmaan osahankkeen projektiryhmä on nimetty joulukuussa 2016 PSHPn johtajan päätöksellä (liite 1). Käytännössä aiempi hankkeen suunnitteluryhmä jatkaa projektiryhmänä, täydennettynä tietohallinnon ja kliinisen lääkäryön edustajilla. Hanke on parhaillaan organisoitumassa liitteessä (liite1/ dia 12) olevan kaavion mu-</p>

5.4.2017

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
		<p>kaisesti. Pirkanmaa sai erillistä hankerahoitusta ravitsemuksen kehittämiseen, mikä näkyy diassa keltaisena palikkana. Pirkanmaan osahankkeen ohjausryhmänä toimii erikoissairaanhoidon terveyden edistämisen ohjausryhmä. Tarkoitus on muodostaa alatyöryhmiä, jotka työstävät käytännössä asioita eteenpäin. Toiminta käynnistyy varsinaisesti viikolla 14.</p> <p><u>Keskustelua:</u></p> <p>Terveysteknologia on tulossa vahvasti osaksi elintapaohjausta. VE-SOTE-hankkeen lisäksi vastaavaa kehittämistyötä tehdään myös virtuaalisairaala-hankkeessa sekä ODA-hankkeessa. Jatkossa saadaan kokemusta myös mittalaitteiden motivoivasta vaikutuksesta elintapamuutoksessa.</p> <p><u>Yhteenveto:</u></p> <p>Jatkossa neuvottelukunta saa säännöllisesti tilannekatsauksen hankkeen etenemisestä.</p>
7	Muut mahdolliset asiat - Yhteenveto HYTE-työpaja 8.2.2017 - Neuvottelukunnan toimikauden jatko	<p>Pirkanmaan maakunta- ja sote-uudistusta valmisteleva HYTE-teemaryhmä järjesti hotelli Rosendahlissa työpajan 8.2.2017. Työpajan ennakkotehtävänä Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattorit keräsivät kunnista hyviä käytäntöjä (liite 1/ dia 14). Niitä kertyi yhteensä 169 ja valmisteleva työryhmä valitsi niistä viisi ehdotusta jatkotyöstettäväksi työpajassa. Työpajan jälkeen malleja on vielä työstetty HYTE-teemaryhmän pientyöryhmissä sellaisiksi, että niitä voidaan hyödyntää mahdollisimman laajasti. Tarkoitus on tehdä niistä kuvamuotoon havainnolliset mallit. Malleja voi hyödyntää heti, kun ne julkistetaan kevään aikana Pirkanmaa2019 verkkosivuilla. Myös muut kunnista kerätyt hyvät käytännöt tulevat luettaviksi Pirkanmaa2019 verkkosivuille.</p> <p>Osallistuminen-teemaryhmässä on mukana useita yhdistysten edustajia. Teemaryhmä järjestää oman työpajan, johon on kutsuttu mukaan HYTE-teemaryhmän edustajia, jotta työryhmien työstä saadaan synergiaetua.</p> <p>Terveyden edistämisen neuvottelukunnan toimikausi päättyy, kun uusi sairaanhoitopiirin hallitus nimeää uuden neuvottelukunnan. Koska järjestäytyminen vie aikaa, pidetään vielä vanhalla kokoonpanolla kaksi kokousta.</p> <p>Aiemmin sovittu kesäkuun kokous siirrettiin päivää aikaisemmaksi eli seuraava kokous on torstaina 8.6.2017 klo 9-11. Kokouksen jälkeen nautitaan yhdessä lounas.</p> <p>Nykyisen neuvottelukunnan toimikauden viimeinen kokous on perjantaina 25.8.2017 klo 9-11.</p>
8	Kokouksen päättäminen	Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.37.

5.4.2017

Liitteet	Liite 1	Alustusdiat, MVT
	Liite 2	Lausuntokierrokselle lähetetty Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma
	Liite 3	Esittelydiat Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma
Jakelu	Terveystieteiden neuvottelukunnan jäsenet Arttu Haapalainen Juha Ahonen, Anita Niemelä, Minna Kylmäniemi	